

השפעתה ההומניטרית של הגדר בגדה המערבית

יולי 2012

עובדות

- 1. הגדר בגדה המערבית מורכבת מקירות בטון, גדרות תיל, תעלות, תיל דוקרני, דרכי עפר מגורפות, מערכת ניטור אלקטרונית, דרכי פטרולים ואזור חיץ.
- 2. אורכה הכולל של הגדר (חלקיה הבנויים והמתוכננים גם יחד) הינו 708 ק"מ בקירוב, פי שניים ויותר מאורכו של קו שביתת הנשק משנת 1949 ("הקו הירוק") המפריד בין ישראל לבין הגדה המערבית.
- 3. בנייתם של 62.1% בקירוב מהגדר הושלמה, 8% נוספים עדיין בתהליך בנייה ו-29.9% מתוכננים אך טרם נבנו.
- 4. לכשיושלם תוואי הגדר, יעברו 85% ממנו בתוך הגדה המערבית, ולא לאורך הקו הירוק, ויבודדו כ-9.4% מן הגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית.
- 5. 71 מתוך 150 ההתנחלויות בגדה המערבית ויותר מ-85% מכלל אוכלוסיית המתנחלים מצויים בעברו היישראלי של תוואי הגדר.
- 6. פלסטינים בעלי תעודות זהות של הגדה המערבית, המחזיקים בהיתרים מיוחדים, יכולים להיכנס לירושלים המזרחית רק דרך ארבעה מתוך 14 מחסומי הגדר שסביב העיר.
- 7. כ-7,500 פלסטינים המתגוררים בשטחים שבין הקו הירוק לגדר ("מרחב התפרי"), למעט ירושלים המזרחית, זקוקים להיתרי גדר מיוחדים בכדי להמשיך להתגורר בבתיהם. אם תושלם הגדר כמתוכנן, יבודדו כ-23,000 פלסטינים נוספים.
- 8. כ-150 קהילות פלסטיניות בקירוב מבודדת הגדר חלק מן האדמות. ברוחב התושבים משיגים היתרי "מבקר" או מבצעים "תיאום מוקדם" לפרקי זמן מוגבלים בשעות היום.
- 9. הגישה דרך הגדר מתועלת באמצעות 80 שערים. רובם פתוחים רק בששת השבועות של עונת מסיק הזיתים, ולרוב רק לפרק זמן מוגבל במשך היום.
- 10. בעונת מסיק הזיתים של שנת 2011, נדחו כ-42% מהבקשות שהוגשו להיתרי גישה לאזורים שבין הגדר לקו הירוק, "מסיבות ביטחוניות" או בגין היעדר "קשר לאדמה".
- 11. למרות הגדר, מעריכים מקורות ישראליים כי בשנת 2011 הצליחו כ-15,000 פלסטינים שאינם מחזיקים בהיתרים הדרושים להבריח את עצמם מדי יום מן הגדה המערבית לישראל, בחיפוש אחר תעסוקה (ועדה ממשלתית להסדרת עבודתם של פלסטינים בישראל).
- 12. נכון להיום, רשם הנזיקין של האו"ם אסף יותר מ-26,000 תביעות בגין נזק חומרי שגרמה בניית הגדר בצפון הגדה המערבית.

של הרשויות הישראליות. פתיחתם המוגבלת של הישערים החקלאיים אילצה גם את מי שכן השיגו היתרים להפסיק לעבד את האדמות, או לעבור מיבולים המצריכים טיפול רב לגידולי בעל המניבים הכנסה נמוכה.

4. הגדר שינתה את הגיאוגרפיה, הכלכלה והחיים החברתיים של הפלסטינים המתגוררים בירושלים המזרחית, וכן את חייהם של מי שגרים באזור המטרופוליטני הרחב יותר. הגדר חצתה והפרידה שכונות, פרברים ומשפחות אלה מאלה ובודדה אותן מן המרכז העירוני, ואילו בעורף החקלאי הירושלמי ניתקה הגדר קהילות חקלאיות מאדמתן.

5. בחוות הדעת המייעצת שלו משנת 2004, קבע בית הדין הבינלאומי לצדק כי אותו חלק של הגדר העובר בתוך הגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, יחד עם משטר השערים וההיתרים הנלווה אליו, הינו הפרה של מחויבותיה של ישראל מתוקף המשפט הבינלאומי. בד"ץ קרא לישראל להפסיק את בניית הגדר, לפרק את אותם חלקים שלה שכבר הושלמו, ולבטל את כל האמצעים החקיקתיים הקשורים לבך.

1. בניית הגדר החלה ב-2002, בעקבות גל של פיגועי התאבדות שביצעו פלסטינים מהגדה המערבית בתוך ישראל. ברם, **רובו הגדול של תוואי הגדר ממוקם בתוך הגדה המערבית, גורם לבידודן של קהילות ואדמות חקלאיות פלסטיניות, ותורם לפיצול הגדה המערבית.** הכללתן של התנחלויות, לרבות שטחים המתוכננים להרחבתן העתידית, ב"עברה הישראלי" של הגדר הינו הגורם היחיד החשוב ביותר המכתיב את תוואי הגדר ואת סטייתו מן הקו הירוק.

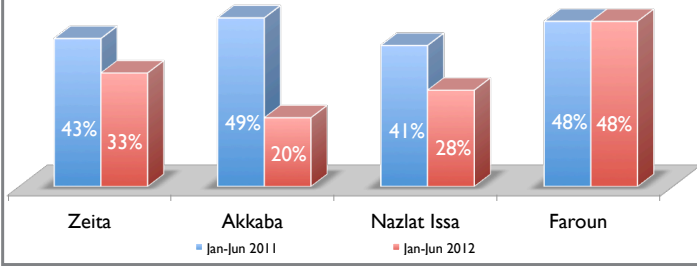
2. **הגדר צמצמה את גישתם של אלפי תושבים פלסטינים של קהילות בשטח שבין הגדר לקו הירוק למקומות עבודה ולשירותים חיוניים.** בכדי להמשיך להתגורר בבתיהם ולשמר קשרי משפחה וקשרים חברתיים ביתר הגדה המערבית, עליהם להשיג היתרים ולעבור דרך מחסומי גדר. גישתם של ספקי שירותים לקהילות הללו - לרבות נהגי אמבולנסים ומכבי אש - נפגעה גם היא.

3. **מחייתן של כ-150 קהילות המתפרנסות מחקלאות נפגעה קשות ממשטר ההיתרים והגדר, המגביל את גישתן לאדמות חקלאיות שבין הגדר לקו הירוק.** רוב הבקשות להיתרים נדחות באופן סדיר בנימוק שהחקלאי לא הצליח להוכיח את "הקשר שלו לאדמה" לשביעות רצון

טול כרם: שיעור אישורן של בקשות להיתרים

חקלאים הזקוקים להגיע לאדמתם שבין הגדר לקו הירוק נדרשים להגיש בקשות ל"היתרי מבקרים", שרבות מהן נדחות "מסיבות ביטחוניות" או בגין היעדר "קשר לאדמה".

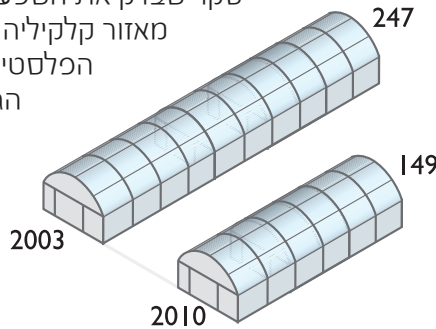
מובלעת ברטעה

הגדר ניתקה שמונה קהילות (שאוכלוסייתן מונה 6,000 נפשות בקירוב) ממרכז השירותים שלהן בגינין. בין יתר הקשיים, נתק זה פוגע ביכולתם של עובדים הומניטריים ועובדי ההגנה האזרחית הפלסטינים להיענות במקרי חירום בתוך המובלעת, בשל עיכובים בתיאום הגישה וחיפושים הנערכים במחסומי הגדר.

פגיעה במחיה מחקלאות

סקר שבדק את השפעתה השלילית של הגדר בחלק מאזור קלקיליה מצא ירידה במספר החממות הפלסטיניות בעברה הישראלי של הגדר, מ-247 ב-2003 ל-149 ב-2010.

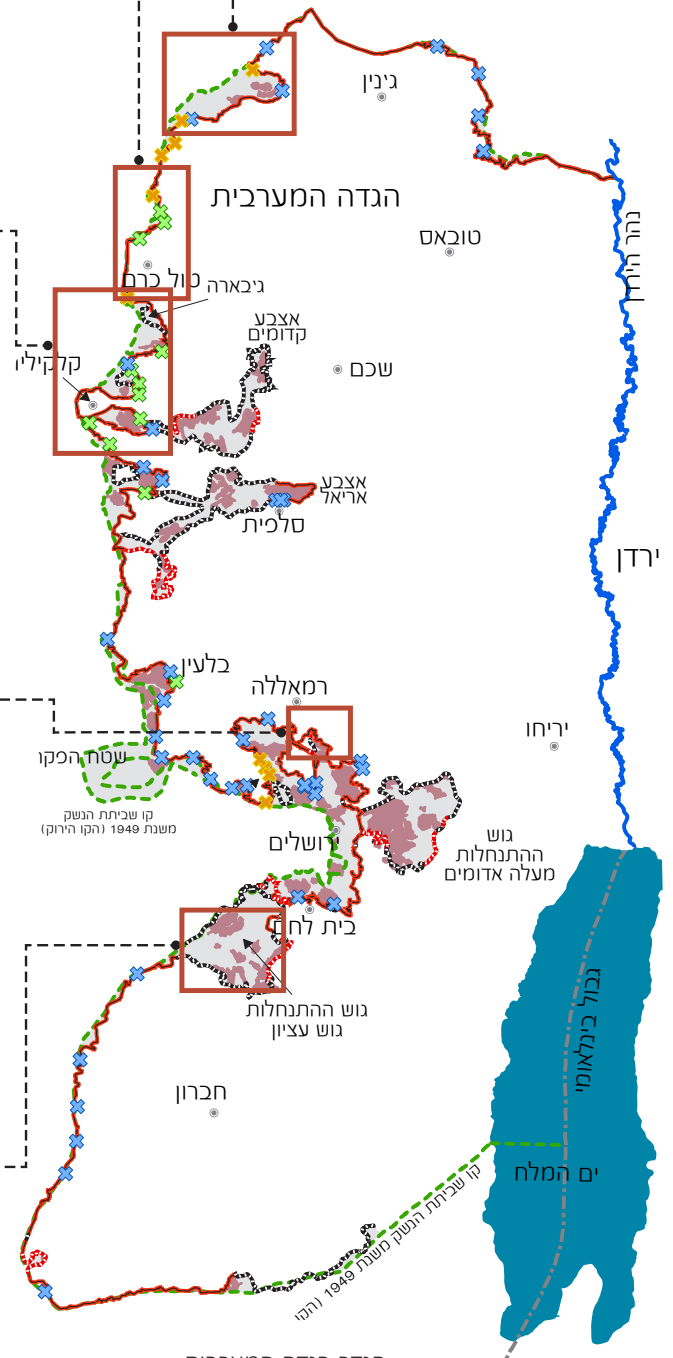
ירושלים: כפר עקב

בניית הגדר באזור ירושלים הביאה להפרדתן הפיסית של שכונות פלסטיניות בירושלים המזרחית, כמו כפר עקב, מן המרכז העירוני שלהן. התושבים סובלים ממניעת גישה לשירותים בעברה היירושלמי של הגדר, מחוסר שירותים מוניציפאליים בשכונותיהם, מריק בתחום הביטחון ומעלייה בכריעת חוק ובכפייעה.

נפת בית לחם

אם תושלם הגדר ממערב לעיר בית לחם, היא תנתק את האזור העירוני של בית לחם מהעורף התקלאי שלו. כן תצמצם הגדר את גישתם של יותר מ-20,000 תושביהן של תשע קהילות פלסטיניות לעיר בית לחם, מרכז השירותים העיקרי לשירותי בריאות, חינוך, שווקים ומסחר.

ראו סרט הווידאו "אופקים כלואים", קריינות: רוג'ר ווטס (ממייסדי להקת פינק פלויד).